

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Ширяєва Д.Д.

учениця II класу,

Науковий керівник: Гродікова О.В.

вчитель етики,

Криворізька спеціалізована школа I-III ступенів № 71

Криворізької міської ради

МУЛЬТИПЛІКАЦІЯ «КОМПАНІЇ УОЛТА ДІСНЕЯ»: СМИСЛИ ТА ЦІННОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ОБРАЗІВ ПРИНЦЕС)

В українському медіапросторі великий попит має мультиплікація «Компанії Уолта Діснея» як частина його проєкту. Вона є яскравим продуктом сучасної культури, де візуалізація, видовищність, масовість безумовно сприяють формуванню стандартів, норм, цінностей глядачів, до яких можна сміливо віднести дітей, підлітків і дорослих.

Уолт Дісней створював мультфільми і власну анімаційну імперію для того, щоб збагатити дитинство певними правильними, на його розсуд, позитивними смислами та цінностями. Видовищність – це інструмент, завдяки якому дитина може сприйати такі цінності, як життєлюбність (Пароплавчик Віллі), співчуття (Леді та Блудько), мужність (Книга джунглів), турбота та любов (Білосніжка і семеро гномів, Бембі, Спляча красуня, Попелюшка, Король Лев) та обов'язково сімейність, тому що вся повномеражна діснеївська мультиплікація призначена для родинного перегляду.

Для юного глядача важливо критично осмислювати мультиплікаційний сюжет, і саме це спонукає до постановки проблемних філософських питань.

Оцінка вчинків героїв, усвідомлення наслідків, постановка проблемних запитань стосовно наслідування чи заперечення певних дій персонажів, виступають важливим елементом при побудові власної позиції.

Сучасне українське суспільство також потребує навичок емоційного інтелекту, креативності, емпатії, вміння вирішувати складні завдання. І, на нашу думку, такі навички можна розвивати, замислюючись над сюжетами мультфільмів, тому що саме вони спонукають мріяти,

фантазувати, уявляти. Саме наявність таких вмінь стає визначальною рисою для зростаючого покоління, яке буде змінювати нашу країну. Тому актуальним є дослідження аксіологічних аспектів діснеївських мультфільмів для розвитку успішної України.

Слід відзначити, що серед українських науковців не так багато тих, хто вивчав тематику видовищної культури саме через призму мультиплікації «Компанії Уолта Діснея». Окремо тему видовищності культури вивчали наступні дослідники: К. Станіславська [11], Я. Ратнер [10], Л. Наумова [8], Н. Колодій [7], К. Дудкіна [6], І. Горюнова [4], Г. Дебор [5], З. Алфьорова [1], В. Брайнин-Пассек [2]. Еволюцію поглядів в мультиплікації «Уолта Діснея» досліджували: А. Вайлябоб [3], О. Потапова [9], Е. Беаті [12], М. Девіс [13], Н. Габлер [14], Р. Джонсон [15].

У дослідженні здійснено аналіз діснеївської мультиплікації в онтологічному спрямуванні та на прикладі образів принцес висвітлено необхідні для становлення нашої держави цінності.

Масовість, елементи видовищності та технологічність стали визначними у мистецькому продукті завдяки розповсюдженню візуалізації. На масову свідомість великий вплив має мультиплікація як сучасний видовищний проєкт. Діснеївські анімаційні роботи може дивитися широка вікова категорія глядачів, тож вони мають достатньо потужні можливості передачі моральних цінностей через образність створених персонажів. Від початку компанія «Уолта Діснея» заклала нові тенденції в масовому виробництві, а також однією з перших впроваджувала інноваційні технології (накладання звуку на зображення, кольоровість, довга тривалість та об'єднала усе разом). Успіх, який вона має зараз, і її вплив на новітню видовищну культуру простежується через майже столітню історію.

Занурившись в часові рамки виходу найпопулярніших анімаційних стрічок, ми простежили вплив найважливіших подій і змін у соціальній, економічній та політичній структурі суспільства та ефект мультиплікації щодо донесення головних ідей до глядача. В анімаційних стрічках висвітлюються зміни моральних цінностей, перехід від стереотипізації до більш реального змальовування життя, розглядаються наявні на той час актуальні проблеми. Протягом перших 70-ти років простежується первинний діснеївський концепт мультиплікації, а з 1990-х років сюжети картин зазнали суттєвої трансформації. Змінився погляд на гендерні ролі, соціальне розшарування та расову приналежність, приваблюючи нових глядачів зі схожим світоглядом і одночасно впливаючи на формування поглядів своїх шанувальників. Найяскравішими представниками еволюції поглядів стали образи принцес.

Неможливо не акцентувати увагу на глобальних змінах у положенні жіночого образу в соціумі через франшизу діснеївських принцес.

Умовно виділяючи на три періоди, спостерігаємо розмежування смислів і цінностей різних поколінь. На прикладі образу однієї з представниць перших принцес – Попелюшки – простежуємо наступні цінності: працьовитість, доброта, спорідненість з природою та вірність власним мріям. Завдяки перерахованим рисам, її «американська мрія» здійснилась. Але у стрічці жіноче щастя зображено через залежність від чоловіка і заміжжя, що наразі має інакше трактування.

Улюблениця дітей принцеса Мулан своїм образом ототожнює зміну поглядів на гендерну роль жінок в суспільстві. Її історія кардинально відрізняється, тому що стереотипізація краси та ролі жінки відходить на задній план і провідними стають образи втілення волелюбності, незалежності та вагомості в соціальній структурі. Сучасним принцесам надають свободу вибору і можливість відсутності любовної лінії. Тож спостерігаються зміни в напрямку до фемінізації жіночого образу та формування світогляду нового покоління на прикладі сволу-ціонованих цінностей.

Результати проведеного емпіричного дослідження показали, що формування світоглядних засад через перегляд мультиплікаційних робіт актуальний для підлітків, а дорослі мають позитивне ставлення до анімації «Компанії Уолта Діснея». При виборі мультфільму батьки спирались на повчальний зміст та естетизацію. Вони хотіли передати дітям цінності дружби, добра, любові, досягнення мети. В свою чергу, в опитаних учнів є розуміння впливу переглянутого ними у дитинстві й зараз на їх особисті моральні цінності. Обираючи улюбленого героя, який присутній у більшості, діти порівнюють свій спосіб життя, характер та зовнішність й іноді ідеалізують це, переносячи етичні орієнтири у реальне життя, що батьки не вважають за проблему. Разом з тим, присутнє й розуміння шкідливого впливу. Залежність від образів, надання утопічного бачення світу встає в протизвагу повчальному характеру, розвитку уяви та формування важливих для взаємодії в суспільстві цінностей.

Для становлення української культури можна спиратися на передові цінності, закладені в образи принцес, через їх масове поширення. Сучасні анімаційні стрічки дивиться підрастаюче покоління, яке формуватиме майбутнє нашої держави. Тож за відсутності власного масового важелю впливу при становленні успішної, цілісної, демократичної держави можна покласти на змальовані західні цінності, які простежуються в образах останніх принцес: традиційності, віри в краще, поваги до закону, дипломатичності, ініціативності та цілеспрямованості.

У висновку хотілося б зазначити, що мультфільми стали невід'ємною частиною нашого життя, тому мають вагомий вплив на формування смислів і цінностей людей. В свою чергу «Компанія Уолта Діснея» стала ніби посібником світоглядних орієнтирів для глядача та вказує на наслідки власних виборів у певних ситуаціях, приклади для

наслідування, висвітлюючи і негативні і позитивні сторони вибору, що важливо для успішного розвитку України.

Список використаних джерел:

1. Алфьорова З. І. Перфоменс як візуальне мистецтво. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2006. № 7. С. 3–8.
2. Брайнин-Пассек В. О. О постмодернизме, кризисе восприятия и новой классике. *Новый мир искусства*. 2002. С. 7–9.
3. Валяйбоб А. В. Эволюция лингвокультурного типажа «принцесса Диснея». 2017. URL: <http://izvestia.vspu.ru/files/publics/121/90-93.pdf>
4. Горюнова И. Э. Проблема аудиовизуального синтеза в творческих продуктах мультмедиа. URL: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=17356855>
5. Дебор Г. Э. Общество спектакля. URL: https://avtonom.org/old/lib/theory/debord/society_of_spectacle.html
6. Дудкіна К. А. Психологічні механізми впливу мультиплікації на емоційну сферу особистості дитини. 2014. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5899/1/Dudkina.pdf>
7. Колодий Н. А. Визуальный поворот и его влияние на социальное познание. *Известия Томского политехнического университета*. 2010. Т. 316. № 6. С. 146–152. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vizualnyy-povorot-i-ego-vliyanie-na-sotsialnoe-poznanie/viewer>
8. Наумова Л. М. Видовище як феномен культури. Філософський аспект : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.04 / Л. М. Наумова; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Харків, 2004. 19 с.
9. Потапова Е. Н. Роль эмансипации и феминизации в формировании женского образа на примере анимации «The Walt Disney Company». Тамбов : Грамота, 2017. № 5. С. 130–133. URL: www.gramota.net/materials/2/2017/5-3/37.html
10. Ратнер Я. В. Эстетические проблемы зрелищных искусств. Москва : Искусство, 1980. 135 с.
11. Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури. Київ : НАКККІМ, 2016. 352 с.
12. Andrew Beattie. Walt Disney: How entertainment became an empire. 2020. URL: <https://www.investopedia.com/articles/financial-theory/11/walt-disney-entertainment-to-empire.asp>
13. Maegan M. Davis. From Snow to Ice: A Study of the Progression of Disney Princesses from 1937 to 2014. 2014. URL: <http://www.micheleleigh.net/wp-content/uploads/2014/01/snow-to-ice.pdf>
14. Neal Gabler. Walt Disney: The Triumph of the American Imagination, Alfred A. Knopf. 2006. 349 p. URL: <https://www.investopedia.com/articles/financial-theory/11/walt-disney-entertainment-to-empire.asp>
15. Rachael Michelle Johnson. The Evolution of Disney Princesses and their Effect on Body Image, Gender Roles, and the Portrayal of Love. 2015. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.933.5026&rep=rep1&type=pdf>